

Jeden príbeh, tri preklady alebo For Esme – with Love and Squalor v slovenských prekladoch

One Story, Three Translations or Slovak Translations of For Esme – with Love and Squalor

Zuzana Jánošíková

Katedra anglického jazyka a literatúry, Pedagogická fakulta,
Trnavská univerzita v Trnave, Slovensko

Abstract: The proposed article deals with the critical analysis of J. D. Salinger's short story *For Esme – with Love and Squalor* and its three Slovak translations. It emphasizes the act of interpretation as one of the most important parts of a creative translation process. Its aim is to identify specific features of these three translations created by three different translators, compare their translation solutions and analyze various expressive and semantic shifts found in these texts.

Keywords: translation, interpretation, translation criticism, analysis, J. D. Salinger

1 Úvod

Cieľom predkladaného príspevku je nahliadať na translačný proces ako na tvorivú činnosť, ktorú do značnej miery determinujú viaceré faktory objektívneho i subjektívneho charakteru. Pozornosť sa v úvodnej časti venuje interpretácii ako nevyhnutnej súčasť procesu tvorby translátu. Nazdávame sa, že na konkrétnych príkladoch v analytickej časti možno vidieť, čo všetko samotná interpretácia determinujúca prístup prekladateľa k dielu môže ovplyvňovať. Materiálovou bázou výskumu je originál poviedky *For Esme – with Love and Squalor* v angličtine a jej preklady troch prekladateľov (J. Olexa, J. Kot, A. Ostrihoňová), ktoré vznikli v rôznych obdobiach so značným časovým odstupom (1964, 1965, 2015). Po úvodnom krátkom predstavení pojmu interpretácie v intenciách myslenia o preklade máme ambíciu demonštrovať niekoľkými konkrétnymi vybranými „modelovými“ príkladmi tendencie jednotlivých prekladateľov. V záverečnej časti je naším cieľom vyvodiť všeobecnejšie závery sformulované na základe predošlej analýzy a zistení z hĺbkovej analýzy prekladov poviedok J. D. Salingeru do slovenského jazyka.

2 Preklad a prekladateľ

Preklad je súčasťou kontextu, v ktorom vzniká. Práve kontext vzniku do značnej miery determinuje jeho vlastnosti. Do centra pozornosti nášho výskumu sa preto dostáva subjekt prekladateľa, ktorý je takisto súčasťou určitého kontextu formujúceho jeho kroky. Primárne sa však pokúsime zamerať na preklad ako subjektívno-objektívny proces a na mieru subjektivity reflektovanú v prekladateľských rozhodnutiach s dôrazom na individuálne ponímanie textu súvisiace s fázou interpretácie ako nevyhnutnou súčasťou translačného procesu. Pym (1998) upozorňuje, že z mnohých translatologických výskumov sa dlho vytrácal dôraz práve na dôležitosť ľudského aspektu - prekladateľa, ktorý sa vnímal ako automatická či mechanická súčasť tvorby translátu. Domnievame sa, že aj podobné výskumy zamerané na snahu o rekonštrukciu interpretačných postojov prekladateľov, ktoré vedú k formovaniu prekladateľskej koncepcie, predstavujú zaujímavý pohľad na prekladateľa ako živú súčasť vzniku prekladu.

Pojem interpretácie determinujúcej prekladateľov prístup k textu tak v intenciách myslenia o preklade získava viaceré rozmerov. Hochel jej podstatu opisuje ako „výraz túžby, potreby porozumieť textu“ (Hochel, 1990, s. 48). Popovič (1968) ju charakterizuje ako predstupeň vedúci k chápaniu textu, Vilikovský (1984) ako hlbšie oboznamovanie sa s dielom, hľadanie základnej idey vedúce k odhaľovaniu významového invariantu pôvodného textu. Azda všetci významní bádatelia v oblasti translatológie sa zhodujú, že interpretácia zastáva v prekladateľskom procese významné miesto, vedie k formulovaniu koncepcie prekladateľskej práce, ktorá je pre preklad nevyhnutná (porov. Levý, 1983, s. 95).

Naším cieľom je preto nahliadať na jeden text v rôznych prekladoch, a teda v rôznych interpretáciách premietnutých v konkrétnych prekladateľských koncepciách a rozhodnutiach, ktoré sa pokúsime takisto interpretovať z pohľadu dnešného recipienta. V nasledujúcej časti preto máme za cieľ prezentovať spolu s niekoľkými vybranými príkladmi výsledky stavajúce na predchádzajúcom skúmaní danej materiálnej bázy uplatňovaním princípov konfrontačno-komparatívnej analýzy v niekoľkých stupňoch - jednotlivé texty a konkrétne prekladateľské riešenia troch prekladateľov boli konfrontované s pôvodnými vlastnosťami originálu a neskôr

porovnávané i medzi sebou v záujme snahy o ozrejmienie tendencií jednotlivých prekladateľov identifikovaných v ich individuálnych prístupoch v diele.

3 Jeden príbeh, tri preklady

Ako sme uviedli v úvode, materiálovú bázu nášho výskumu tvorí Salingerova poviedka *For Esme – with Love and Squalor* v angličtine a jej tri rôzne slovenské verzie prekladov vytvorené troma prekladateľmi. Prvý preklad poviedky pochádza z preloženej zbierky *Deviatich poviedok* od Jozefa Kota z roku 1965. Preklad vyšiel v Slovenskom vydavateľstve krásnej literatúry (dnešný Tatran) v rámci edície Zenit. Druhý analyzovaný preklad pochádza z publikácie *Dni a noci Ameriky* vydanej v roku 1964 a jeho autorom je Jozef Olexa. Kniha *Dni a noci Ameriky* predstavuje kolekciu viacerých amerických poviedok od rôznych amerických autorov. Od Salingera obsahuje konkrétne dve poviedky - *A Perfect Day for Bananafish* a *For Esme – with Love and Squalor*. Posledný preklad analyzovanej poviedky, ktorý vydalo v roku 2015 vydavateľstvo Artforum, vytvorila prekladateľka Aňa Ostrihoňová.

Hoci predkladaný príspevok obsahuje len niekoľko príkladov a úryvkov z analyzovaných textov za účelom demonštrovať komplexnejšie závery našej úvahy, stavia na podrobnejšom výskume predchádzajúcom tomuto príspevku. V rámci neho sme k (viacerým) analyzovaným dielam pristupovali kritickou analýzou, konkrétne už spomínanou metódou konfrontačno-komparatívnej analýzy. V snahe o bližšie analyzovanie a následné charakterizovanie prekladateľských tendencií či koncepcií sme sa pokúšali na jednotlivé javy nahliadať optikou translatológie, odlišné rozhodnutia a riešenia prekladateľov identifikovať, klasifikovať, komparovať. Následne sme sa pokúsili rekonštruovať možné príčiny vzniku týchto odlišností v prekladoch a uplatnené postupy a metódy kriticky zhodnotiť z pohľadu dnešného recipienta berúc do úvahy práve rozmer individuálneho nahliadania na dielo, ktorý možno, nazdávame sa, usúvzťazňovať práve s pochopením textu a interpretačnou fázou translačného procesu.

Vzhľadom na časové odstupy pri vzniku jednotlivých prekladov i vzdialené kultúrne prostredie vzniku originálu a prekladu nás navyše zaujíma, nakoľko odlišné je vyrovnávanie sa s rôznymi aspektmi vyplývajúcimi z povahy prekladateľskej činnosti u daného prekladateľa, a to napríklad vrátane práce s odlišnosťami vyplývajúcimi z jazykových systémov, so špecifikami súvisiacimi s medzičasovým a medzipriestorovým faktorom v preklade i aké rozdiely sa môžu v prekladoch objavovať v súvislosti s mierou zachovania estetickosti pôvodného textu. Pri takomto prístupe možno operovať pojmami súvisiacimi najmä s definíciami a kategorizáciami týkajúcimi sa významových posunov a výrazových zmien v preklade (Catford, 1965; Popovič, 1983). S cieľom identifikovať mieru opodstatnenosti či funkčnosti jednotlivých posunov a zmien sa preto v predmetnej časti budeme snažiť nie len odhaliť individuálne sklony a tendencie toho ktorého

prekladateľa, ale za nevyhnutné považujeme aj kladenie dôrazu na objektívne determinanty vzniku prekladov, ako napr. meniace sa podmienky práce prekladateľa v zmysle rôznych aspektov prekladateľskej činnosti, ako napr. dostupnosť prekladateľských pomôcok, zdrojov informácií, spôsobov nadobúdania a prehľbovania znalostí týkajúcich sa cudzej kultúry a pod. Pri záverečnom zhodnotení špecifík jednotlivých prekladov sa preto v záujme snahy o objektívne charakterizovanie idiolektov daných prekladateľov budeme snažiť brať do úvahy všetky tieto aspekty.

I keď uvádzame, že našou snahou je vyvodit' čo najobjektívnejšie závery pozorovania, nazdávame sa, že každá takáto analýza (podobne ako samotný preklad) nesie v sebe do značnej miery prvky subjektívnosti, je istým spôsobom determinovaná práve našou interpretáciou. Dané preklady navyše, prirodzene, hodnotíme z nášho dnešného pohľadu. Už Popovič zdôrazňoval, že hodnotenie kvality prekladu súvisí s estetickým očakávaním príjemcu a zohľadňuje aktuálnu hodnotu textu prekladu (porov. Popovič, 1983, s. 268 -269). Považujeme preto za dôležité zdôrazniť, že k tejto analýze nepristupujeme s ambíciou vyvodit' všeobecne platné závery či určiť, ktorý z prekladov je „správny“ či „lepší“ (hoci je veľmi diskutabilné, čo by v rámci translatologického bádania či v kritike prekladu mohli takéto pojmy označovať), ale našou snahou je ilustrovať rôznorodosť možných prístupov a tendencií uplatňovaných v translačnom procese. Tento cieľ si stanovujeme na základe presvedčenia, že je zaujímavé sledovať, do akej miery prekladateľské rozhodnutia (vrátane posunov a zmien v texte) skutočne ovplyvňuje samotná interpretácia, ktorej sme sa v úvode venovali. Veď každý preklad je napokon akousi interpretáciou originálu (Levý, 1983) a naše hodnotenie je takisto istou formou interpretáciou prekladu (Hochel, 1990). Aj týmto prístupom možno azda akcentovať úlohu samotného prekladateľského subjektu a potrebu jeho vnímania ako autentickej tvorivej súčasti translačného procesu determinovanej mnohými faktormi.

V tejto časti príspevku uvedieme niekoľko, ako sme vyššie uviedli, „modelových“ najčastejšie sa vyskytujúcich javov, ktoré sme pozorovali v rámci analyzovanej poviedky u konkrétnych prekladateľov na ilustrovanie ich prístupu k zdrojovému textu.

Pri konkrétnych príkladoch budeme používať aj skratky - na označenie Jozefa Kota a jeho prekladateľských riešení skratku JK, v prípade Jozefa Olexu JO a Aňa Ostrihoňová sa bude označovať ako AO.

Najprv budeme pozornosť venovať vybraným posunom v preklade súvisiacim s významom diela, následne ju upriamime na výrazové zmeny, ktoré považujeme takisto za javy do veľkej miery ovplyvnené práve interpretáciou a subjektívnymi tendenciami prekladateľa.

I keď v tomto vybranom prípade posun nenaruša nijako samotný dej poviedky, pri preklade spojenia *punch line* došlo evidentne k posunu v dôsledku nesprávnej či nedostatočnej interpretácie. Preklad bol problematický najmä v starších prekladoch. V poviedke prichádza za Esme brat Charles a povie jej hádanku. Hlavná postava sa k Charlesovi síce otáča preto, že cíti úder do ramena (*punch*), ale v preklade sa z vyššie uvedených dôvodov zrejme stráca autorovo použitie spojenia *punch line* v znení "*Meet you at the corner!*" *came the punch line, at top volume.* AO ako jediná vo svojom preklade využíva ekvivalent *pointa*, zatiaľ čo JO a JK v prekladoch pracujú skôr s významami slova *punch* a uvádzajú formulácie ako „*Stretneme sa na rohu,*“ *zosypalo sa nesčíselné množstvo štuchancov.* a „*Stretneme sa na rohu!*“ *prišla hlasitá odpoveď zo smeru, odkiaľ som dostal úder.* Z nášho pohľadu by bolo možno vhodné pokúsiť sa zachovať akúsi slovnú hračku vznikajúcu zo slova *punch* ako úder, ako napr. úderná *pointa*.

V predchádzajúcom príklade nemožno hovoriť o posune, ktorý by narušal plynulosť deja alebo by ukracoval čitateľa o hodnotu na komunikačnej či estetickovej rovine. Značný posun, ktorý však tieto kritériá do istej miery napĺňa a ktorý možno azda usúvzt'ážniť s nepochopením originálu (či s nesprávnou interpretáciou), resp. opäť s dostupnosťou informačných zdrojov v dobe vzniku daného prekladu, nastal napr. u JK na mieste, kde opisuje oblečenie mladej Esme - *She was wearing a tartan dress--a Campbell tartan, I believe. It seemed to me to be a wonderful dress for a very young girl to be wearing on a rainy, rainy day.* Že tento preklad môže skutočne súvisieť s prístupom k zdrojom informácií, no okrem toho zároveň aj s nepochopením originálu či chybnou interpretáciou usudzujeme i preto, že JK nesprávne opisuje nie len samotný vzhľad šiat, ale aj to, že daná postava hodnotí výber takýchto šiat mladým dievčaťom ako príliš luxusný - *Mala na sebe vínovočervené šaty - tuším z campbellovského škótskeho plédu. Tak sa mi zdalo, že na také mladé dievča a na taký daždivý deň sú to priluxusné šaty.* Že šlo o subjektívne príčiny tohto posunu sa nazdávame i preto, že z toho istého obdobia pochádza aj preklad JO, ktorý takéto posuny neobsahuje - *Mala oblečené farebné kockované šaty - s campbellovskou vzorkou, ak sa nemýlim. Zdalo sa mi, že sú to ohromné šaty pre mladučké dievča do takého dažďa.* Posun sa neobjavuje ani v Ostrihoňovej preklade. Tá navyše pojem explikuje a dopĺňa informáciu o tom, že sú to konkrétne *škótske kockované šaty*.

Výrazové zmeny sa v prekladoch vyskytli takisto na viacerých miestach. Rovnako ako v prípade významových posunov sme sa rozhodli vybrať niekoľko na ilustrovanie našich následných záverov.

V úvode analyzovanej poviedky hovorí hlavná postava o tom, že dostala pozvánku na svadbu - *It happens to be a wedding I'd give a lot to be able to get to, and when the invitation first arrived, I thought it might just be possible for me to make the trip abroad, by plane, expenses be hanged.*

Táto ukážka skutočne demonštruje sklony jednotlivých prekladateľov týkajúcich sa výrazových kvalít diela. JK v jednej vete výraz zosilňuje hneď na dvoch miestach: *Zhodou okolností dal by som celé kráľovstvo, keby som sa na tú svadbu dostal, a tak len čo pozvánka prišla, blysko mi v hlave, že by som sa hádam mohol udrieť po vrecku a dovoliť si cestu lietadlom*. JK by dal za účasť na svadbe *celé kráľovstvo* a kvôli ceste lietadlom by bol ochotný *sa udrieť po vrecku*. JO zas vo svojej verzii prekladu uvádza, že by za to *dal neviem čo* a lietadlom poletí, *nech to stojí, čo chce*. AO v druhej časti vety napriek zvyčajnej neutrálnosti svojich formulácií takisto trochu expresívnejšie, no v súlade s originálom, volí znenie *kašlem na náklady*.

O tom, že sa značnejšie tendencie k výrazovému zosilneniu vyskytovali v starších prekladoch svedčí aj transfer d'alšieho príkladu *Charles opened his enormous eyes, as sign that he'd heard his sister's threat*. Ostrihoňovej preklad znovu pôsobí na recipienta neutrálne (*Charles otvoril obrovské oči na znamenie, že sestrinu hrozbu počul*), zatiaľ čo sa obaja tvorcovia Kot a Olexa v prípade starších prekladov rozhodli expresivitu danej výpovede zvýšiť. Obaja použili slovo *okále*, pričom v preklade JK Charles *okále vypleštil* a v preklade JO ich *vyvalil*.

Aby sme však Ostrihoňovej preklad nehodnotili jednoznačne ako preklad neutrálny a bez tendencií k výrazovému zosilneniu, napriek tomu, že nasledujúci postup v jej prípade nemožno označiť za niektorú z výrazných tendencií, v poviedke sa vyskytol jeden prípad, kedy v porovnaní so staršími prekladmi expresivitu zdôrazňuje viac práve AO.

Anglická verzia znie *yes--don't start that business with that cat again, Clay, God damn it*. Presne pri transfere zo zdrojovej do cieľovej kultúry odhadnúť expresivitu podobných výrazov ako *God damn it* považujeme za skutočne zložité. Berúc navyše do úvahy tendencie zmiernovania expresivity podobných vyjadrení v našom kontexte považujeme Ostrihoňovej riešenie za hodné pozornosti. Z nášho pohľadu je zjavné, že k svojmu riešeniu dospela na základe interpretácie celého kontextu poviedky. Jej formuláciu *pamätám sa - len, prosím ťa, kurva, nezačínaj zas s tou mačkou, Clay* preto napriek zdanlivej neopodstatnenej expresivite vzhľadom na interpretáciu diela nehodnotíme rušivo či neadekvátne. Na porovnanie uvádzame aj preklady JK a JO, ktoré vulgarizmus v preklade úplne vynechávajú, čo azda takisto môže naznačovať viac o akejsi dobovej norme či o tom, aký bol úzus v prípade prístupu k vulgarizmom a ich výskytu v prekladaných textoch: JK: *áno - ale nezačínaj zase s tou mačkou, Clay*. JO: *áno, Clay, ale nezačínaj zase s tou mačkou*. V skratkovej podobe sa navyše tento výraz objavuje v poviedke v angličtine ešte raz - tentokrát v písomnej podobe v rámci listu ako *g.d. war*. V tomto prípade už nedochádza v preklade AO k zosilneniu (*posr*** vojna*) a v starších prekladoch sa *zas* z prekladu výraz nevypúšťa, ale zachováva sa v podobe *posr. vojna* (JK) a *prekliata vojna* (JO). Hoci vyvstáva po analýze týchto príkladov otázka konzistentnosti prekladateľskej koncepcie v starších prekladoch, postup AO opäť demonštruje reflektovanie prekladateľskej interpretácie v praxi –

rozhodnutia AO možno skutočne jednoducho podložiť interpretáciou, čo napokon považujeme aj za jej východisko v prípade týchto expresívnych výrazov. V prvom príklade expresivitu zdôraznila, v druhom sa miera expresivity zachováva – v rozhovore seržanta X a Claya šlo okrem iného jednoznačne z kontextu o reflektovanie neprijemnosti a otravnosti témy zastrelenej mačky, celkové zdôraznenie vojnového leitmotívu poviedky i momentálne rozpoloženie seržanta X. Naopak v prípade druhého prekladu zas mohla mať prekladateľka za cieľ poukázať na postoj brata seržanta X k vojne, ktorú postava v diele zľahčuje a akoby dokonca prirovnáva k akejsi detskej hre (*Now that the g.d. war is over and you probably have a lot of time over there, how about sending the kids a couple of bayonets or swastikas...*). To opäť možno vnímať ako príklad toho, ako rôzne interpretácie prekladateľov môžu viesť k rôznemu uchopeniu (či pochopeniu) originálu a jeho následnému transferu do cieľovej kultúry práve na základe rôznych interpretácií.

Na základe niekoľkých uvedených vybraných príkladov i predchádzajúceho detailnejšieho skúmania daných textov je azda možné zhrnúť, že preklady z rokov 1964 a 1965 obsahovali vo všeobecnosti väčší výskyt posunov, ktoré možno klasifikovať ako negatívne, neopodstatnené či nefunkčné. Zaujímavé je sledovať aj to, že sa ukázalo, že prekladatelia v starších prekladoch mali tendenciu viac generalizovať či explikovať. Nazdávame sa, že tak konali v tom prípade, ak považovali niektoré reálie za neznáme v cieľovom kontexte. To možno hodnotiť ako reflektovanie kontextu doby vzniku slovenských prekladov, ktoré bezpochyby determinuje prekladateľské rozhodnutia i samotnú kategóriu recipienta zohľadňovanú v translačnom procese.

Rovnako je pre staršie preklady z rokov 1964 a 1965 príznačná výraznejšia tendencia k výrazovému zosilňovaniu v preklade v porovnaní s originálom (a napokon i v porovnaní s doteraz posledným prekladom z roku 2015).

Po jazykovej stránke ich možno hodnotiť berúc do úvahy niektoré konkrétne formulácie a lexikálne jednotky ako príznakové z perspektívy moderného čitateľa, no ani táto príznakovosť jednoznačne nenarúša komunikačnú hodnotu diel.

Ostrihoňovej preklad z roku 2015 je naopak príznačný moderným jazykom, nižšou mierou expresivity a rovnako i výskytu negatívnych posunov. Pokles výskytu negatívnych posunov vnímame ako prirodzený jav vzhľadom na výrazný časový odstup – zmenili sa možnosti dostupnosti informácií, rozšíril sa výber prekladateľských pomôcok a pod. Tento najmladší preklad by azda bolo možné označiť v zmysle dávnych uvažovaní o preklade na osi voľnosť - vernosť ako najvernejší, z dnešného hľadiska ako neutrálny bez uplatňovania zmien na úrovni výrazu, keďže obsahuje najmenej obsahových nepresností a prekladateľkin spôsob vyjadrovania nenesie v sebe žiadne evidentné tendencie uplatňovania vlastného idiolektu. Ako sme uviedli,

preklad pôsobí na príjemcu neutrálne, čo sa nám potvrdilo i na základe analýzy. Na niektorých miestach sa však dokonca prekladateľka originálu do veľkej miery pridržá, zvolené postupy a z nich vyplývajúce formulácie sa v cieľovom jazyku javia byť dokonca ovplyvnené originálom v zmysle akejsi doslovnosti, pridržiavania sa syntaktických konštrukcií a pod.

4 Záver

V príspevku sme sa snažili načrtnúť, ako môže preklad reflektovať prekladateľove individuálne subjektívno-objektívne prístupy k textu súvisiace s jeho vlastnou interpretáciou diela. Po krátkom úvodnom charakterizovaní danej problematiky z pohľadu translatológie a analýze niekoľkých vybraných príkladov ilustrujúcich možnú rôznorodosť uchopenia jednotlivých textových špecifik sme formulovali závery výskumu na základe zistení z konfrontačno-komparatívnej analýzy troch slovenských prekladov poviedky J. D. Salingera. Slovenské preklady vytvorili traja rôzni prekladatelia - J. Kot, J. Olexa, A. Ostrihoňová. Ich porovnanie považujeme za zaujímavé aj z toho dôvodu, že medzi vznikom prvých dvoch prekladov (1964 a 1965) a posledného vydania zbierky *Deväť poviedok* v slovenskom jazyku prešlo približne 50 rokov.

Na základe analyzovaných textov sme sa pokúsili zhrnúť tendencie jednotlivých prekladateľov a identifikovať, ktoré z nich sa vyznačovali vyššou či nižšou mierou výskytu posunov a výrazových zmien. Rovnako sme sa snažili analýzou dospieť k záverom, ktoré z týchto zásahov možno z pohľadu dnešného recipienta vnímať ako opodstatnené, príznakové a pod. Na základe vlastnej interpretácie týchto riešení sa nazdávame, že niektoré z nich je ozaj možné spájať s objektívnejšími motiváciami týkajúcimi sa externých faktorov ovplyvňujúcich translačnú činnosť, v prípade iných zas nenachádzame takéto odôvodnenie a domnievame sa, že sú výsledkom subjektívnych rozhodnutí prekladateľa.

V závere preto azda možno uviesť, že i napriek primárnej snahe prekladateľa zvoliť koncepciu prekladu tak, aby sa zachoval invariant originálu v čo najvyššej možnej miere a aby sa nenarušila hodnota prekladu ako komunikátu, každý preklad možno podľa nás vnímať ako výsledok subjektívno-objektívnej činnosti ovplyvnenej vlastnou interpretáciou prekladateľa, ktorou translácia je.

Literatúra

1. CATFORD, J. C. 1965. *A Linguistic Theory of Translation : An Essay in Applied Linguistics*. London : Oxford University Press.
2. FERENČÍK, J. 1982. *Kontexty prekladu*. Bratislava: Slovenský spisovateľ.
3. GROMOVÁ, E. 1996. *Interpretácia v procese prekladu*. Nitra : Vysoká škola pedagogická.
4. HOCHÉL, B. 1990. *Preklad ako komunikácia*. Bratislava : Slovenský spisovateľ.

5. HOUSE, J. 2009. *Translation*. Oxford : Oxford University Press.
6. LEVÝ, J. 1983. *Umění překlada*. Praha: Panorama.
7. MIKO, F. 1969. *Estetika výrazu: Teória výrazu a štýl*. Bratislava : SPN.
8. POPOVIČ, A. 1968. *Preklad a výraz*. Bratislava : Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied.
9. POPOVIČ, A. 1983. *Originál-Preklad*. 1. vyd. Bratislava : Tatran.
10. POPOVIČ, A. 1971. *Poetika umeleckého prekladu*. Bratislava: Tatran.
11. POPOVIČ, A. 1975. *Teória umeleckého prekladu: Aspekty textu a literárnej metakomunikácie*. Bratislava : Tatran.
12. PYM, A. 1998. *Method in Translation History*. Manchester : St. Jerome Publishing.
13. REISS, K. 2000. *Translation Criticism - the Potentials and Limitations : Categories and Criteria for Translation Quality Assessment*. Manchester : St. Jerome Publishing.
14. SALINGER, J. D. 2001. *Deväť poviedok*. [prekl.] Jozef Kot. Bratislava: Slovenský spisovateľ.
15. SALINGER, J. D. 2015. *Deväť poviedok*. [prekl.] Aňa Ostrihoňová. Bratislava: Artforum.
16. SCHEJBAL, J. 1964. *Dni a noci Ameriky*. Bratislava : Slovenský spisovateľ.
17. VILIKOVSKÝ, J. 1984. *Preklad ako tvorba*. Bratislava : Slovenský spisovateľ.
18. Zambor, J. 2000. *Preklad ako umenie*. Bratislava : Univerzita Komenského.

Kontakt

Mgr. Zuzana Jánošíková, PhD.

Katedra anglického jazyka a literatúry

Pedagogická fakulta,

Trnavská univerzita v Trnave

Priemyselná 4

918 43 Trnava

zuzana.janosikova@truni.sk